

יד רמ"ה מסכת בבא בתרא דף ב עמוד א השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע. אסיקנא מאי מחיצה פלגותא, כגון שלא היה לו לאחד מהן חלק מסויים בחצר ונתרצו לעשות חלוקה בחצר כדי שיהא כל אחד מהן מכיר חלקו...

מחנה אפרים הלכות זכיה ומתנה סימן א... עוד כתב המורה שיחיה טעמא אחרינא בביטול מתנתא דנא משום שחלקו של נותן עדין לא היה מבורר מקומו שהרי הבית היה בשותפות עם אחיו וכל זמן שלא חלקו לא הוברר חלקו ואין אדם מקנה דבר שאינו מבורר... ודאתן עלה לידן מכל מ"ש דבנ"ד שהקנה לאשה החלק שיש לו בחצר... מ"מ כל זמן שלא חלקו יד שניהם שוה בו ומשועבד וקנוי כל השדה לכל אחד מהם וכמ"ש הטור ר"ס קע"ה, ושם בסעיף כ"ב כתב שאין בעל השדה שבצד אחד יכול לומר לאחד מהשותפין אני מצרן ודאי ואתה ספק דשמא יפול גורלך מצד אחר אלא חשוב ודאי כמוהו כיון שיש לו חלק בכל השדה עכ"ל, וכיון שכן הוא השותפין כל זמן שלא חלקו יש לו חלק בכל השדה שפיר מצי להקנותו למי שירצה והרי זה מקנה לחברו כל השדה לזכות שיש לו בו.

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף מז עמוד א – ב תא שמע: ישראל ועובד כוכבים שלקחו שדה בשותפות – טבל וחולין מעורבין זה בזה, דברי רבי; רבן שמעון בן גמליאל אומר: של עובד כוכבים פטור, ושל ישראל חייב; עד כאן לא פליגי - אלא דמר סבר: יש ברירה, ומר סבר: אין ברירה, אבל דכולי עלמא - יש קנין לעובד כוכבים בא"י להפקיע מיד מעשר! הכא נמי בסוריא, וקסבר: כיבוש יחיד לא שמה כיבוש.

רש"י טבל וחולין מעורבין - אין לך כל חטה וחטה שאין חציה טבל וחציה חולין שחלק העובד כוכבים פטור ואף לאחר שחלקו התבואה הלוקח מן העובד כוכבים צריך לעשר וישראל צריך לעשר את שלו מיניה וביה ולא ממנו על טבל גמור ולא מטבל גמור עליו מפני שמפריש מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור אבל כי מעשר מיניה וביה מעשר שלם נמצא מעשר מן החיוב שבו על החיוב שבו ומן הפטור שבו על הפטור שבו.

של ישראל חייב - לאחר שחלקו הוי של ישראל טבל גמור ומעשר ממנו על אחר ומאחר עליו דיש ברירה ושל עובד כוכבים פטור לגמרי ולת"ק אין ברירה ואפילו חלקו בספיקא הן עומדין.

תוספות ד"ה טבל... לכך נראה דאין תקנה לטבל זה דכיון דאין ברירה שמא הגיע לו כל חלקו של עובד כוכבים או חציו ולא ידעי' כמה ואי מעשר מיניה וביה שמא מעשר מחלקו והשאר חלקו של עובד כוכבים או איפכא או מקצתו...

רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה כ שותפות העכו"ם חייבת בתרומות ומעשרות כיצד ישראל ועכו"ם שלקחו שדה בשותפות אפילו חלקו שדה בקמתה ואין צריך לומר אם חלקו גדיש הרי טבל וחולין מעורבין בכל קלח וקלח מחלקו של עכו"ם אף על פי שמרחן העכו"ם וחייבם מדבריהם כמו שבארנו.

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף מה עמוד ב השותפין שנדרו הנאה זה מזה - אסורין ליכנס לחצר; ר"א בן יעקב אומר: זה נכנס לתוך שלו, וזה נכנס לתוך שלו.

הר"ן מסכת נדרים דף מה עמוד ב... כתב הרב רבינו משה ז"ל בהלכותיו דלא דמיא הך ברירה דהכא לדעלמא דהכא לאו מידי דלא מתברר האידינא ומתברר למחר הוא דנימא אתברירא מילתא למפרע אלא בדהשתא הוא דחצר שאין בה דין חלוקה הוא וכל חד משתמש בכולה וכיון דשותפין נינהו כי האי גוונא הוי תשמישתייהו מהשתא אמרינן כמאן דעייל בדנפשיה הוא ולא משתמש בדחבריה שאם תאסור עליו נמצא זה מוציא אותו מחצירו ואין אדם אוסר נכסי חברו על בעליה... זה לשון ז"ל ואינו נוח לי דאם איתא מאי לישנא דאין ברירה ויש ברירה דאמרין התם בפרק הפרה הרי אין טעמו של רבי אליעזר בן יעקב משום יש ברירה כלל אלא מפני שאתה אומר שמשעה ראשונה כל החצר קנוי לכל אחד מהם **לפיכך נראין לי דברים כפשטן** דברירה דהכא כברירה דעלמא אלא משום דהך ברירה עדיפא פסקינן הכא כר"א בן יעקב מיהו הכא נמי אנו צריכין לברירה דאיגלי מילתא למפרע כברירה דעלמא משום דליכא מימר אהאי חצר כולה דמר וכולה דמר דאי דמר לאו דמר ואי דמר לאו דמר אלא הכי קאמרין ששותפין הללו בשעה שלקחו החצר על דעת כן לקחיה שבשעה שישתמש בה אחד מהם תהא כולה שלו לתשמיש ולפי שמשעה ראשונה אין אנו יודעין באי זה יום ובאיזו שעה ישתמש בו כל אחד מהם אנו צריכין לברירה לומר שעכשיו שאחד מהם משתמש בה הוברר הדבר למפרע שמשעה ראשונה קנה אותה כולה לשעה זו ובודאי יכול אדם להקנותה חדש אחד לראובן וחדש אחד לשמעון ובזמן כל אחד ואחד קנוי הוא לו לגמרי דהיינו נכסי לך ואחר כך לפלוני אלא משום דהכא אין זמן כל אחד ואחד ידוע לא מהני אלא למאן דאית ליה ברירה דאמרין דאיגלי מילתא דמשעה ראשונה קנו לזמנים הללו ...

נימוקי יוסף מסכת נדרים דף טו עמוד א... והתירוץ שהסכימו האחרונים ז"ל הוא שכתב הריטב"א ז"ל וז"ל הנכון בזה כמו שתירץ רבינו הרמב"ן ז"ל וכן הרב יונה קרובו בשם הרב שלמה מן ההר ז"ל דלא שייכא הא בברירה דעלמא דהתם הוא בדבר הסתום בתחלתו שא"ל להתברר כלל והוא מתברר בסופו לגמרי כענין חלוקת יורשים וכהיא דכתב גט לאיזו שתצא בפתח תחלה אבל זו שבכאן ענין אחר הוא שאנו אומרים שכבר נתברר להם הדבר מתחלתו ועל דעת כן נשתתפו בדבר שאין בו דין חלוקה שיהא כל אחד משתמש בו מדין זכותו תמיד במה שצריך להשתמש עראי וכאילו הוא קנוי לו באותה שעה ותדע שהרי פעמים משתמש בכולו ואין זה ברירה דעלמא וכי נאמר (הדבר) שהוברר הדבר שהוא שלו ועוד כשפעמים משתמש כאן ופעמים כאן היאך נעשה כל הבריות הללו למפרע אלא ודאי ברירה זו מדין קנין הוא ולא דמו אותה בתלמוד מעולם לברירה דעלמא וזה דבר מבואר בלי שום ספק בעולם ולזה הסכימו רבותי עכ"ל והרנב"ר ז"ל בא ליישב לפירוש זה לשון ברירה ואין ברירה ...

תוספות מסכת סוכה דף מא עמוד ב אלא א"כ נתן לו במתנה - ובאתרוג השותפין נמי לא נפיק כדמוכח בשילהי יש נוחלין (ב"ב דף קלז: ושם) גבי אחין שקנו אתרוג בתפיסת הבית ולא חשיב שלו כיון דאין מיוחד שלו אלא כשאלו הוי ואינו יוצא בו ומה שנהגו הקהל לקנות אתרוג בשותפות מלמדין אותן שיהו כולם נותן כל אחד ואחד חלקו לחבירו על מנת להחזיר ויש לסמוך דכיון דקנאוהו על מנת לצאת בו ואף על גב שלא פירשו סתמא דמלתא כאילו פירשו דמי כיון דבענין אחר אין יכולין לצאת בו.

תוספות מסכת סוכה דף כז עמוד ב כל האזרח בישראל ישבו בסוכות - משמע סוכה אחת לכל ישראל שישבו בה זה אחר זה ואי אפשר שתהא של כולם דלא מטי שוה פרוטה לכל אחד אלא על ידי שאלה כך פירש בקונט' ועל חנם דחק דכיון דכתב לך למעוטי דשותפין משמע...

רמב"ם הלכות שכנים פרק ב הלכה י מקום שאין בו דין חלוקה שרצו שותפין לחלקו אף על פי שקנו מידם כל אחד מהן יכול לחזור בו, שזה קניין דברים הוא כמו שביארנו, אבל אם קנו מידם שזה רצה ברוח פלוני וזה רצה ברוח פלוני אינן יכולים לחזור בהם, וכן אם הלך זה בעצמו והחזיק בחלקו וזה בעצמו והחזיק בחלקו אף על פי שלא קנו מידם אין אחד מהם יכול לחזור ו בחבירו.

מגיד משנה וכן אם הלך זה בעצמו וכו'. לשון הגמרא שם **ויש מי שפירש** שאפילו החזיק שלא בפני חבירו ולא אמר לו לך חזק וקני קנה שאין זה כמכר שצריך או אמירה או חזקה בפניו כמו שנתבאר פ"א מהלכות מכירה שאין זה אלא בירור חלקים לבד וזהו שאמרו והלך זה בעצמו והחזיק